

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 212 • јул-август 2021 • Година XXI • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

- СОС и СРПС упутили захтеве Влади Србије
- Активности СОС у радним групама
- Технолошки вишкови - права и обавезе
- Унапређење дигиталног образовања

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

Прошло је свега нешто више од два месеца од Скупштине, а Синдикат образовања Србије, наставља са послом убрзаним ритмом. Традиционално, крајем августа, одржавамо седнице Републичког одбора и Председништва пред почетак школске године. Ово је била прва седница у новом сазиву и као што је ред нови чланови Републичког одбора су се представили старим, а стари су им пожелели добру сарадњу и успех у заједничком раду.

Седница је била важна, јер школска година почиње у условима појачавања епидемије, а у тренутку док ово пишемо, број заражених је четвородигитан, уз свакодневни пораст.

Ресорно министарство је позвало представнике синдиката на састанак Кризног штаба, како би директно изказали своје мишљење о начину почетка школске године. Неколико дана касније добили смо и упутства о спровођењу мера и наставе за почетак нове школске године која је урађена по моделу "семафора" - црвена, жута и зелена зона. Дакле, као и прошле године имамо редовну, комбиновану и онлајн наставу. Зону ће одређивати свака локална самоуправа, на основу извештаја локалних кризних штабова о броју заражених.

Међутим, ово је био само један од проблема који се у просвети гомила-

ју из дана у дан, из месеца у месец, из године у годину. Ресорно министарство и Влада увек налазе различите изговоре, а последњих годину дана епидемија је изговор за све.

Републички одбор је, на предлог Председништва, донео одлуку са захтевима који су упућени Влади РС, ресорном министарству и министру финансија. Обављени су контакти са другим синдикатима у просвети и у координацији са њима биће одређен модел и време деловања, а коначну одлуку донеће Републички одбор.

Радне подгрупе за распоређивање технолошких вишкова започеле су рад, а наше представнике у тим групама објављујемо у овом броју. Од кључне је важности добра међусобна сарадња и координација наших чланова у школским управама.

У последња два месеца вођене су бројне активности, без обзира на распуст и годишње одморе. У јулу смо од ресорног министарства тражили да хитно реши проблем са појавом технолошких вишкова због "непрепознавања" у јединственом информационом систему просвете - ЈИСП. Министру просвете смо упутили отворено писмо поводом дописа које је послао директорима школа средином августа.

Крајем августа и почетком септембра медији су показали завидно интересовање за мишљење синдиката и професије о почетку школске године. Имали смо прилике да гостујемо на више телевизија - ТВ "Хепи", "Вести", "Нова С", К1 и BBC News.

Поред тога, учествовали смо на семинару одржаном у Деспотовцу у организацији лесковачког Регионалног центра и присуствовали седници

Окружног одбора образовања за Браничевски округ, одржаног у Кучеву.

На крају, не треба заборавити Спортске сусрете Синдиката образовања Србије, које и ове године одржавамо на Тари. По приспелим пријавама 10. јубиларне Игре ће бити најбројније, јер се очекује више од 640 учесника. На седници Републичког одбора изабрани су чланови Организационог одбора, који ће одржати састанак пре игара и детаљно утврдити све што је битно за организацију Сусрета.

Како сада стоје ствари, синдикати више неће ћутати када су у питању материјално-социјални положај запослених у просвети и уопште положај професије. Најављено повећање минималца од 9,4%, свакако, није довољно за запослене у просвети, јер просек плата у нашој делатности поново пада испод просека зарада у републици. Од увођења праведних платних разреда за 2022. годину нема ништа и проблем са компресијом плата постаје акутан. Процент повећања цене рада у просвети мора бити већи од процента повећања минималца. Даље, цена рада није јединствена у образовном систему - запослени у високом образовању и студентском стандарду имају мању цену рада, што је неправедно и неприхватљиво.

Број ђака у одељењима је превелик и зато смо тражили измене прописа у циљу смањења максималног броја ученика у одељењима. Тиме би, пре свега, побољшали квалитет образовног процеса, а свакако и смањили број технолошких вишкова.

Наш синдикат више година тражи измену правилника о ценусу и промену статуса ненаставног особља и стручних сарадника. Зарад ситних уштеда у Буџету правилници уређују да школе које немају прописан број одељења (16), већ имају једно мање, добијају 50% секретара, шефа рачуноводства или административног радника, што нема никаквог оправдања, а ни смисла. Ако наставно особље ради по норми, то исто мора да важи и за стручне сараднике. Ненаставно особље посебно је оптерећено одржавањем огромне квадратуре школских дворишта, која не улази у укупну квадратуру школе?!

Свим члановима Синдиката образовања Србије, свим запосленима у просвети, а посебно ђацима, желимо срећан и успешан почетак нове школске године и чувајте здравље.

Милоратка Ников (1954 - 2021)

Као дугогодишњи синдикални активиста, члан Покрајинског одбора Синдиката запослених у образовању, науци и култури Војводине, члан Републичког одбора Синдиката образовања Србије, председница Општинског одбора образовања Апатина, члан Одбора делатности основних и средњих школа Војводине и Србије и упорни борац за остваривање синдикалних права, синдикалка која је својим примером показала да упоран рад и борба за правду доводи до успеха.

Једино није успела да се избори са последицама опаке болести.

Вечна јој слава!

Синдикат образовања Србије

РОС затражио измену ЗОСОВ

Пише: Миодраг Камперелић

Прве седнице Председништва и Републичког одбора СОС у новом сазиву одржане су 27. августа 2021. године у Београду. На седници Председништва су припремљени Предлог одлуке са захтевима СОС, предлози нових чланова Већа СССС, чланова комисија РОС за законе, колективне уговоре и реформу образовања и чланова Организационог одбора Спортских сусрета за 2021. годину.

Кључна тема седнице Председништва и Републичког одбора су актуелни проблеми у образовању у вези са почетком нове школске године. Од почетка епидемије проблеми у просвети се само гомилају а њихово решавање се одлаже пандемијским изговором. Поред главног проблема са лошим материјалним положајем запослених у просвети, сада су ту и проблеми са организовањем наставе у условима пандемије и додатним обавезама запослених. Предлог одлуке је формирало Председништво, а Републички одбор је уз допуну усвојио захтеве према Влади Републике Србије, ресорном министарству и Министарству финансија. Одлуку у целини објављује мо у овом броју.

Договорено је да се обаве разговори са другим репрезентативним синдикатима у вези са нашим захтевима и да Председништво припреми предлог евентуалне одлуке о штрајку о којој ће се чланови Републичког одбора изјаснити електронским путем.

Чланови Републичког одбора су поднели извештаје о раду радних подгрупа по школским управама до почетка школске године. У већини случајева технолошки вишкови су збринути, а поједини директори и даље не преузимају вишкове и потребно је обавестити Централну групу (посебна група) при ресорном министарству.

За нове чланове Већа СССС изабрани су уместо др Дејана Мицковића - др Марина Миленковић, а уместо Ђурђице Црвенко - Зоран Дробњаковић. Поред њих чланови Већа су председница Ва-

лентина Илић, Зоран Ивковић, др Чедомир Барош и Данијел Ђорђевић.

У комисије РОС за законе, колективне уговоре и реформу образовања изабрани су:

Комисија за законе из области образовања:

1. мр Валентина Илић
2. Лула Ђокић
3. др Марина Миленковић
4. Александар Николић
5. Раде Ерцег
6. Новак Катић
7. др Чедомир Барош
8. Данијел Ђорђевић

Комисије за колективне уговоре:

- **Високо образовање:** др Марина Миленковић, Олга Станковић, др Бранко Ристановић

- **Предшколско васпитање:** Новак Катић, Бојана Савић, Тамара Рајновић

- **Студентски стандард:** Данијел Ђорђевић, Миодраг Тошић, мр Валентина Илић

- **Основне средње школе и домови ученика:** мр Валентина Илић, Александар Николић, Душанка Ђурувија

Комисија за реформу образовања:

1. др Александар Живковић
2. Снежана Јовичић
3. мр Валентина Илић
4. Милош Касалица
5. Горан Келеман

У вези са организацијом Спортских сусрета на Тари 2021. године изабрани су чланови **Организационог одбора:**

1. Александар Николић - Председништво
2. Јовица Манојловић - Председништво
3. Зоран Дробњаковић - Председништво
4. др Чедомир Барош - Председништво
5. Зоран Ивковић - Председништво
6. Раде Ерцег - Председништво
7. Данијел Ђорђевић - Председништво
8. др Бранко Миљановић - РОС
9. Светлана Илић - РОС
10. Слободан Јовичин

Договорено је да се до почетка Спортских сусрета одржи састанак Организационог одбора, на којем ће бити утврђена задужења чланова, затим бити изабран председник, а и решавани други проблеми настали због огромног броја пријављених учесника и екипа.

Отворено писмо ресорном министру

Поводом дописа министра Бранка Ружића директорима школа у којем се препоручује вакцинација деце старије од дванаест година председница нашег синдиката Валентина Илић се огласила Отвореним писмом, које преносимо у целини.

“Поштовани министре,

У вези са вашим дописом директорима школа од 5. августа 2021. године у којем се захваљујете запосленима у образовању на поштовању мера и залагању, у ових, ванредних годину и по дана, као и “снажној” препоруци за вакцинацију деце старије од 12 година, скрећемо пажњу на последице које

ова препорука може да произведе.

Уставно је право сваког грађанина Србије да одлучи да ли ће се вакцинирати или не, а самом препоруком на посредан начин се доводи у питање професионални као и етички интегритет запослених. Посебно је питање и став родитеља да вакцинишу своју децу старију од 12 година, како би била безбедна у школи и ван ње, иако сте за све ово време одговорно тврдили да су школе најбезбеднија средина уз поштовање свих мера.

Овако “снажна” препорука може само произвести разлике на “вакцинисане и невакцинисане”, а самим тим и ин-

дивидуалну одговорност и последице на нешто што ни сама Светска здравствена организација не може одговорно да тврди.

Синдикат образовања Србије подсећа на социјални положај запослених чија су примања испод републичког просека, на тешке услове рада одрживог васпитно - образовног процеса, када је једина сатисфакција за запослене њихова професионална преданост послу којем су максимално посвећени, али не и адекватно награђени”.

Упућени захтеви Влади и надлежним министарствима

Пише: **Р.С. П.**

Председница нашег синдиката и председник СРПС Слободан Брајковић упутили су последњег дана августа председници Владе Ани Брнабић, као и министима просвете и финансија Бранку Ружићу и Синиши Ма-

лом допис са захтевима који су садржали и јасно упозорење да не постизање договора директно води до радикализације метода синдикалне борбе:

**ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПРЕМИЈЕРКА АНА БРНАБИЋ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
МИНИСТАР БРАНКО РУЖИЋ
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
МИНИСТАР СИНИША МАЛИ**

“На састанку репрезентативних синдиката у просвети Синдиката образовања Србије и Синдиката радника у просвети Србије одржаном 30. августа 2021. године утврђени су следећи захтеви:

1. Од Владе Републике Србије тражимо да се од 1. јануара 2022. године почне са применом Закона о платама запослених у јавном сектору (платне групе и разреди);
2. Уколико не почне примена наведеног закона од Владе Републике Србије тражимо повећање цене рада за све запослене у образовању за 15%;
3. Тражимо изједначавање цене рада за све делатности у образовању;
4. Тражимо измене правилника о формирању одељења у циљу смањења броја ученика у одељењима основних и средњих школа.
5. Тражимо измене и допуне правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе које обаљају делатност основног и средњег образовања и васпитања којима би се стручни сарадници и ненаставно особље финансирани сразмерно броју одељења, односно квадратури установе.

Репрезентативни синдикати траже да се применом Закона о платама запослених у јавном сектору у делу платних група и разреда уведе праведан систем зарада у јавном сектору.

Уколико се одложи примена поменутог закона репрезентативни синдикати траже повећање цене рада за све у образовању од 15%. По пројекту повећања зарада са ММФ-ом договорено је да се зараде у образовању увећају за 34% што до сада није реализовано. Најављено повећање минималне зараде од 9,4% додатно ће пореметити однос плата у образовању и повећањем цене рада од 15% би се делимично исправио однос најниже и највише плате који сада износи 1 : 1,87. Повећање цене рада у образовању мора бити више од повећања минималне зараде уз урачунату инфлацију за 2020 и 2021. годину.

Од 2016. године у делатностима образовања постоје три различите цене рада и зато тражимо да она буде иста за све делатности као што је за запослене у предшколским установама, основним и средњим школама и домовима ученика.

Смањењем максималног броја ученика у одељењима значајно би се побољшао квалитет наставног процеса и уједно смањили технолошки вишкови.

Репрезентативни синдикати већ дуже време указују на проблем са финансирањем стручних сарадника у школама, јер у случајевима где школе имају једно одељење мање од броја предвиђеног правилником, стручни сарадници губе 50% норму. Због тога тражимо да се њихове зараде утврђују пропорционално броју одељења у школама.

Уколико се не постигне договор у вези са наведеним захтевима, репрезентативни синдикати ће предузети све методе синдикалне борбе, укључујући и штрајк”.

Подсећања ради, председница СОС је министру Бранку Ружићу после априлске Одлуке РОС упутила Иницијативу за измену Закона и Стручног упутства о формирању одељења и финансирању:

“На седници Републичког одбора Синдиката образовања Србије одржаној 24. априла 2021. године донета је Одлука да се покрене иницијатива за измену Закона о основном образовању и васпитању и Закон о средњем образовању и васпитању, као и да се приликом доношења Стручног упутства о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама за наредну школску 2021./2022. годину има у виду оправдана потреба заштите професионалног и радно-правног статуса запослених у установама образовања и васпитања, кроз смањење горње границе броја ученика у одељењу, ако не као универзално, а онда као изузетно законско решење за територије оних школских управа (као што је ШУ Лесковац), које сваке године на листама за преузимање бројеви више од 300 технолошких

1. измене Закона о основном образовању и васпитању члан 31. став 2. и Закона о средњем образовању и васпитању члан 29. став 1. и то у погледу смањења горње границе броја ученика у одељењу са 30 на 24.

2. измене Стручног упутства о формирању одељења и начину финансирања у основним и средњим школама за школску 2021./2022. годину, део упутства “Формирање одељења и група” у оквиру кога би се, такође, уредило смањење горње границе броја ученика у одељењу са 30 на 24.

Овим изменама би се унапредио квалитет рада, као примарни циљ предлога, али је подједнако значајно и смањење броја запослених за чијим би радом делимично или потпуно престала потреба, као горућим проблемом многих школских управа, уз напомену да би овакво решење уједно допринео и целисходности наставног процеса, јер би у многоме санирао проблем подељеног радног ангажовања наставног кадра у више школа.

У вези са наведеним иницијативом, тражимо хитан састанак са вама и вашим сарадницима у циљу решавања проблема који ће у новој школској години бити приоритетан”.

Наши активисти у радним групама

Пише: **Р. С. П.**

Ради лакше и брже комуникације одлучили смо да и у “Синдикалном перу” објавимо списак чланова Синдиката образовања Србије који су у радним групама за праћење радног ангажовања запослених у установама образовања и васпитања за школску 2021/2022. Подсећамо да је овај списак усвојен на седници Републичког одбора, одржаној 4. јуна 2021. године.

1. Радна група при Министарству просвете, науке и технолошког развоја:

Александар Николић - majaisalenikolic@gmail.com;

2. Радна група за Школску управу Београд:

Зоран Ивковић - gobgdsos@sindikat.rs;

Бисерка Мићовић - gobgdsos@sindikat.rs - заменица;

3. Радна група за школску управу Зрењанин:

Томислав Војновић - vojtom10@gmail.com;

Сава Вујичић - savavujicic57@gmail.com - заменик;

4. Радна група за Школску управу Сомбор:

Гордана Штулић - goca.stulic@gmail.com;

Душанка Ђурувија - curuvijadusanka@gmail.com - заменица;

5. Радна група за Школску управу Нови Сад:

Горан Келеман - kelemangoran@gmail.com;

Сандра Елијаш - elijas.sandra@gmail.com - заменица;

6. Радна група за Школску управу Пожаревац:

Маргита Петковић - margitapetkovic@vgmail.com;

Јасмина Стојановић - jacastojanovic73@gmail.com - заменица;

7. Радна група за Школску управу Ваљево

Драган Митрић - draganmitrija@gmail.com;

Бранка Костић - brankadjurasevickostic@gmail.com - заменица;

8. Радна група за Школску управу Крагујевац:

Биљана Пухаловић - biqanapuh@yahoo.com;

Светлана Јевђевић - svetlanajevdjevic01@gmail.com - заменица;

9. Радна група за Школску управу Јагодина:

Милан Јовановић - sindikatosrcja@gmail.com;

Првослав Цинцовић - prvoslavcincovic@gmail.com - заменик;

10. Радна група за Школску управу Зајечар:

Милован Станковић - milovan1961@gmail.com;

Дејан Децановић - dejan.decanovic@gmail.com - заменик;

11. Радна група за Школску управу Ужице:

Ивана Милојевић - ema.milojevic@gmail.com;

Ирена Андрејић - irenaandrejic@gmail.com - заменица;

12. Радна група за Школску управу Краљево:

Ремзо Дестовић - remzodestovic@gmail.com;

Слађана Стефановић - sladjajovdaljina@gmail.com;

13. Радна група за Школску управу Нови Пазар:

Селма Делимеђац Трубљанин -

selmatrubljanin@gmail.com;

Ајсела Куртагић - ajsela_65@hotmail.com - заменица;

14. Радна група за Школску управу Чачак:

Драган Пешић - draganpesicgagi@gmail.com;

Горан Џоковић - dzokovicgoran3@gmail.com - заменик;

15. Радна група за Школску управу Ниш:

Јовица Манојловић - jmanojlovic76@gmail.com;

Јадран Николић - jadranbp@gmail.com - заменик;

16. Радна група за Школску управу Лесковац:

Драгана Карапанчић Стефановић - sindikat@le.org.rs;

Наско Петрушевић - naskopetrusevic@gmail.com - заменик;

17. Радна група за Школску управу Крушевац:

Лула Ђокић - os.k.milica@gmail.com;

Мирољуб Симоновић - miroljubsimonovic59@gmail.com - заменик;

18. Радна група за Школску управу Косовска Митровица:

Зоран Дробњаковић - zoran_zv@yahoo.com;

Срђан Павићевић - ravicevic54@gmail.com - заменик;

Лепа порука за почетак школске године

Пише: **Чедомир Бартош**

Градски одбор Синдиката образовања, науке и културе - представници Самосталног синдиката основних и средњих школа састали су се 30. августа 2021. са начелницом Школске управе Сомбор Миланом Минарски у вези актуелности које се односе на почетак нове школске године и процедуру збрињавања технолошких вишкова.

Анализирајући актуелну ситуацију на састанку је истакнуто да су приоритети очување здравља, савладавање предвиђеног градива, као и стимулација ученика и наставника да остану у Србији, те да у том послу сви треба да су једно другом помоћ и подршка.

Технолошки вишкови – права и обавезе

Пише: Весна Пфлуг

Са завршетком сваке школске године директор установе и запослени у установи, поред низа других обавеза, које проистичу како из редовних послова тако и из послова везаних за завршетак текуће школске године, треба да се баве и врло осетљивим и непријатним питањем утврђивања листе запослених за чијим радом је у потпуности престала потреба у наредној школској години.

У условима, када смо сведоци процеса да у свакој новој школској години долази до смањења броја уписаних ученика и броја формираних одељења, логична је последица да се у великом броју школа исказују листе запослених за чијим радом је престала потреба, делимично или у потпуности. Услови, начин, мерила и критеријуми за утврђивање ових листа су одређени Законом о основама система образовања и васпитања и ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

Синдикат је остварио позицију активног учесника у овом процесу, али указује чланству и другима у просвети, да треба да имају у виду чињеницу да се овај процес завршава тако што се запосленом, који је имао радни однос на неодређено време и за чијим радом је престала потреба, најчешће исти конвертује у радни однос на одређено време. Нажалост, дешава се и да радни однос престане.

Због ове околности, запослени који се нађе у описаној ситуацији, пре свега, треба да води рачуна о остваривању законом утврђених права. Синдикат сугерише да сви чланови синдиката заједно са запосленима, који се у наредној школској години нађу на листи, од почетка учествују у процесу утврђивања листе, прате кретања на листи и воде рачуна да им због процеса преузимања са листе не буду ускраћена права из радног односа, које им гарантује ЗОР, ЗОСОВ и ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

На листама се могу наћи сви запослени у установи на неодређено време, за чијим радом је престала потреба делимично или у потпуности (васпитачи, наставници, професори, стручни сарадници: педагози,

Права и обавезе запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба у наредној школској години

психолози, секретари и остала запослена лица у установи). Приликом бодовања се узима у обзир и предмет уговора о раду запосленог, а не врста школе коју је запослени завршио. Тако, на пример, ако се бодују наставници разредне наставе, неће се бодовати лице које је запослено на месту библиотекар са стеченим образовањем наставник разредне наставе.

Синдикат напомиње свим запосленима да се овај процес одвија по фазама и да после сваке фазе директор треба да донесе одговарајуће решење, на које запослени има право жалбе школском одбору, а ако је незадовољан решењем школског одбора има право покретања управног спора пред Управним судом РС.

Уколико запослени, за чијим је радом престала потреба, решењем директора у смислу члана 37. ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика није:

- 1) распоређен на друго радно место у установи;
- 2) распоређен на радно место са непуним радним временом у установи;
- 3) преузет на основу споразума о преузимању у другу установу уз сагласност запосленог;
- 4) упућен на преквалификацију или доквалификацију,

он нема радних обавеза у погледу доласка на посао и обављања одређених радних задатака.

Запослени, за чијим радом установа је у потпуности или делимично престала потреба, преузимањем са листе губи право на отпремнину због престанка радног односа (у предходној установи) на неодређено време и право на исплату плате у висини од 65% до 15. септембра наредне школске године, јер не може истовремено да остварује право на исплату плате у установи где је преузет и право на исплату накнаде.

Синдикат указује на чињеницу да се бодују сви запослени у установи на неодређено време, без обзира дали у тренутку бодовања раде или су на боловању. Међутим, не бодују се они који су на одсуству, било плаћеном или неплаћеном (на пример по-

родиљско одсуство, војна вежба и томе слично), као и лица која их замењују.

Критеријуми за бодовање су утврђени чланом 34. ПКУ. Запослени који не доставе доказе за поједине критеријуме утврђене одредбом ПКУ, бодују се са нула бодова, Лица која се бодују треба да воде рачунао томе, као и да доставе одговарајуће доказе како не би дошли у ситуацију да, иако фактички имају основ за бодовање, остану без бодова из формалних услова.

По основу такмичења бодују се наставници који су припремали ученика који је остварио релевантне резултате на такмичењима и смограма. Код овог критеријума треба да се има у виду да се бодују само резултати постигнути на смограма и такмичењима, који су предходно утврђени календаром МПНТР. Наставник треба да је предходно добио решење од директора установе да је одређен за ментора ученику (који похађа установу у којој ради наставник који се бодује). Приликом бодовања разматра се један (најбољи) резултат остварен током целокупног рада у образовању.

Приликом бодовања дешава се ситуација да два или више запослених имају исти број бодова. У том случају гледа се ко има више бодова по појединим критеријумима следећим редоследом: рад остварен у радном односу у образовању; степен образовања бодованог; резултати остварени у такмичењу; педагошки допринос у раду; имовно стање и број деце. Уколико се деси да два или више запослених имају исти број бодова и по утврђеном редоследу критеријума, тада директор установе решењем утврђује који запослени остаје без посла или дела норме.

Синдикат стоји на располагању свим својим члановима, који имају дилеме око примене правних норми које се примењују у овој области или су им повређена права из радног односа у просвети, да пружи правни савет, затим и да састави одговарајући поднесак, предлог жалбе или тужбе.

Како унапредити учешће запослених у доношењу одлука

Пише: Борка Вишњић

У Деспотовцу је 23. августа одржан национални семинар у оквиру пројекта “Унапређење учешћа запослених у образовању и доношењу одлука”, који финансира ЕУ и у чијем раду су учествовали чланови Одбора образовања Јабланичког округа. Раду семинара присуствовала је председница Синдиката образовања Србије Валентина Илић са сарадницима и експерт на пројекту Борка Вишњић.

Учесницима је укратко представљена анализа резултата истраживања у којем су учествовали партнери у реализацији пројекта из Румуније, Грчке, Северне Македоније, Пољске, као и Италије, који су и главни носиоци пројекта. Потом је уследила расправа о главним проблемима са којима се суочавају запослени у образовању: почевши од исподпросечних плата, слабих могућности напредовања, несигурног посла и рада на одређено време, као и сталне потребе решавања питања технолошких вишкова. Поред тога, истакнути су и примери ангажовања синдиката и позитивног решавања текућих проблема на локалном нивоу, као што је решавање проблема исплате трошкова превоза и других надокнада регулисаних колективним уговорима, као и ангажовања у колек-

тивном преговарању и социјалном дијалогу на националном нивоу.

Учесници су истакли потребу снажнијег присуства синдиката у функционисању образовне установе и потребу да се представницима синдиката омогући да активно учествују у раду органа управљања са правом гласа. Добро успостављеним социјалним дијалогом на локалном нивоу, многи проблеми могу се успешно решавати, показали су примери из овог региона.

Упорност и доследност у борби за остваривање права на информисање, консултовање и учешће у доношењу одлука доводи до позитивног резултата, а за све то потребно је ослонити се и на

примере најбоље међународне праксе и примену регулатива најважнијих институција на европском нивоу, које су садржане и у нашој регулативи, али не увек и у пракси.

Председница Синдиката образовања Србије Валентина Илић је учеснике упознала са актуелном ситуацијом у образовању, посебно у вези са почетком школске године у условима пандемије вирусом COVID 19 и информисала их о позиви представницима синдиката да учествују у раду Кризног штаба пред почетак школске године, што је показатељ могућности да синдикати учествују у доношењу одлука.

Одржана седница РЦ Пожаревац

Пише: Р.С. П.

Регионални центар Пожаревац је 3. јула у Кучеву одржао седницу за Браничевско-Подунавски округ. Седници су присуствовали: председница СОС Валентина Илић, секретар Миодраг Камерелић, председница РЦ Пожаревац Маргита Петковић, њен заменик Саша Живковић, чланови Надзорног одбора РЦ, председница Одбора за Смедеревску Паланку Даринка Бајкић и председници синдикалних организација из Браничевског округа.

Валентина Илић је говорила о свим активностима Републичког одбора и донетим одлукама, које се односе на повећање плата и побољшање статуса запослених у образовању. Посебно је истакла проблеме у вези почетка школске године, а нарочито је говорила о проблемима организовања наставе у условима пандемије. Она је обавестила присутне о раду Посебне радне групе која решава технолошке вишкове и преузимања запослених.

Маргита Петковић је том приликом говорила о активностима Радне подгрупе ШУ Пожаревац и о сарадњи између синдикалних организација. Навела је податак да једино СОС у Браничевском округу бележи пораст броја чланова, док остали синдикати бележе негативан тренд.

Сви председници синдикалних организација су говорили о појединачним случајевима и стању у њиховим синдикалним организацијама. Закључено је да у Браничевском округу нема већих проблема, али да их у Подунавском округу има. Даринка Бајкић је детаљно изнела све проблеме које имају у општини Смедеревска Паланка, као и проблеме које имају у Подунавском округу. Истакла је важност међусобне сарадње на свим нивоима нашег синдиката и да је РОС много помогао око решавања проблема у школи у Селевцу.

Маргита Петковић је изнела и проблем колегинице која је претрпела породично насеље и која се обратила за помоћ, а председница СОС је додала да ће се посебно заузети да ПКУ буде измењен, како би у оваквим случајевима, који су приоритет, био олакшан премештај у другу средину.

Присутни су обавештени и о активностима око набавке угља, као и о свим изменама, с тим у вези.

Разговарано и о условима учешћа на Спортским сусретима и једногласно је донета Одлука о учешћу, а за вођу тима изабран је Саша Живковић. Александар Стојановић је изабран за вођу мушке екипе, док ће Тања Ранђеловић предводити женску.

Закључено је да су овакве седнице корисне и потребне и да је размена искуства и мишљења добра за синдикални рад, а посебно је важно за синдикалне председнике присуство руководства из Београда, јер се на такав начин боље преносе информације и лакше решавају проблеми на терену.

Завршна конференција пројекта

Пише: Б. Вишнић

У Београду је 24. августа одржана завршна конференција пројекта "Развој интегрисаног система националних квалификација", на којој су сумирани резултати двогодишњег рада на успостављању механизма праћења и унапређења ове значајне области.

Уз превођење на енглески, наш систем ће се у потпуности укључити у Европски оквир квалификација, које ће бити препознате и на тамошњем тржишту рада и тиме омогућити једноставније и лакше радно ангажовање заинтересованих или наставак образовања ван Србије. Најзначајнији резултат пројекта је формирање и озбиљан почетак рада Агенције за квалификације, која је за кратко време успела да постигне завидне резултате: од пописа свих (активних и пасивних) квалификација са основним елементима, којих је 4.619 до дефинисања квалификација по секторима и активан рад секторских већа. Формирано је 12 секторских већа, која су оспособљена за рад, а нека већ и имају резултате у припреми стандарда нових квалификација. Такође, утврђена је методологија за развој профила сектора, методологија за развој стандарда квалификација и припремљено 60 иницијалних предлога стандарда квалификација.

Суочавање образовања са потребама тржишта рада и увођење нових квалификација је прилагођавање потребама послодавца у свету који се убрзано мења, а самим тим се омогућава препознавање квалификација и брже запошљавање. Национални оквир квалификација важан је и за грађане, који ће једноставно моћи да дођу до увида у своју садашњу и могуће будуће квалификације, а најзначајније је да ће моћи да користе механизме признавања претходног учења - свих знања и вештина које су стекли током рада и живота. Тиме ће додатно оснажити могућности свог запошљавања, а послодавцима олакшати препознавање њихових потреба.

Повезивање света рада и света образовања један је од најважнијих задатака савременог света, а детаљан попис и опис сваке квалификације које се могу стећи кроз формално, неформално и информално учење омогућава да се прецизно евидентира квалификациона структура радне снаге и креирају тржишно релевантне политике у области образовања, сматрају аутори и експерти који су радили на пројекту.

Увидом у регистар - базу свих квалификација, који се налази на сајту Агенције за квалификације, сваки по-

јединац ће моћи да нађе одговор на питање које послове са одређеном квалификацијом може да ради или да у складу са принципима целоживотног учења, потражи могуће путање и начине преласка с једне квалификације на другу, ако жели да промени занимање или да са једног нивоа квалификација пређе на виш, уколико жели да настави процес учења.

Још једна новина, коју је донео НОК, је успостављање механизма за увођење нових квалификација. То значи да нове квалификације неће предлагати само образовне установе да би понуду учиниле разноврснијом за ученике, већ се нове квалификације могу уводити и на предлог послодавца, синдиката, цивилног сектора и других, који препознају значај и потребу за новом квалификацијом и који су непосредно заинтересовани за унапређивање квалитета образовања.

Нови механизам подразумева и то да за сваку квалификацију постоји дефинисан стандард, као документ на националном нивоу са детаљним описом исхода учења које је потребно до-

стићи како би се стекла квалификација. На основу дефинисаних исхода учења развијају се програми учења у формалном и неформалном образовању, али и омогућава провера и доказивање знања стечених кроз радно или животно искуство. Тиме се отвара могућност за још један начин стицања квалификација - кроз признавање претходног учења. Засад је припремљен механизам за признавање претходног учења за II, III и V ниво НОК, али ће бити израђене и процедуре за више нивое. За призната знања и вештине стечене радом или искуством добијаће се јавна исправа, која ће на тржишту рада бити подједнако вредна као квалификација стечена кроз формално образовање.

Аутори пројекта и учесници панел дискусије на Конференцији су истакли да у даљем раду највећи изазов представља имплементација Закона о НОК у високом образовању. Из искустава сличних образовних система може се сазнати које су све препреке на овом путу, а које се могу превазићи само укључивањем свих чинилаца у тај процес - да се не наруши аутономија високог образовања, а да се у исто време дефинишу и стандарди квалификација.

Пошто се готово све квалификације запослених у просвети стичу у високом образовању, то значи да ће и рад Секторског већа за образовање управо бити суочен са тим изазовима и да ће бити компликовано доћи до сагласности свих учесника у процесу.

Овај пројекат, као и остале у оквиру образовања, у највећој мери је финансирала ЕУ, која је више од 100 милиона евра донирала за унапређење предшколског васпитања и образовања, реформу средњег стручног образовања и образовања одраслих, опремање школа и факултета, подршку инклузивном образовању и др.

Секторско веће образовања

У раду овог већа учествују шест представника послодавца - руководства образовних институција и министарстава, Привредне коморе, стручних и струковних организација и свих синдиката образовања. Дефинисане су 372 квалификације у сектору образовања, предложене интерсекторске квалификације и започет рад на утврђивању стандарда квалификација за два темељна занимања у образовном сектору - васпитача и наставника.

Унапређење дигиталног образовања

Пише: Б. Вишнић

Одговор на питање, како унапредити дигитално образовање, траже синдикати образовања из Бугарске (SBU) као носиоци пројекта, партнери из Румуније (FSLI) и Синдикат образовања из Србије реализацијом пројекта "Методологија професионалног развоја педагошких специјалиста у дигиталном образовању" који је у оквиру програма ERAZMUS +.

Полазећи од оцене OECD да се стручно образовање у многим земљама реализује уз учешће и подршку реализатора ван образовне установе, без обзира да ли је обавезно, траже се други начини који би успешније допринели подизању стручне оспособљености наставника. Прихваћени ставови су да је усавршавање ефикасније уколико се реализује унутар саме установе, сопственим снагама наставника који су већ прошли обуке и имају искуства у менторству. Поред тога, њихова додатна обука у методологији праћења реализације часова може да донесе битне промене, процењују истраживачи Пројекта, професори са бугарских педагошких факултета.

Дигитално образовање постало је веома значајно после затварања образовних установа почетком пандемије COVID-19 марта прошле године. Образовни системи су се морали брзо прилагодити новим околностима и образовање је прешло у виртуални свет. Без обзира на претходна искуства у коришћењу различитих облика дигиталног образовања, нова искушења су показала да су *online* часови за многе наставнике били не само додатно оптерећење, већ и немогућност размене информација са колегама и процене резултата овако организованог образовања. То је створило неизвесност у по-

гледу педагошких вредности оваквог образовања, а и упитности о квалитету образовања и његових резултата. Током времена, наставници су су стекли нове вештине и уз коришћење већ снимљених часова успевали да уведу разноврсност у приступу, али и даље без адекватних одговора од оних којима су часови намењени - процене ученика и њихових постигнућа.

Претходна истраживања су показала да још не постоји квалитативни оквир критеријума за дигитално - *online* образовање, односно национално прихваћени стандарди и евалуациони критеријуми квалитета *online* учења. Формулисањем таквог оквира, наставници би могли да раде самоевалуацију, као и њихови супервизори и да на основу тога добију повратну информацију. Листа критеријума ће служити и за посматрање *online* часова и њихову каснију евалуацију. Тиме би се отворио простор и за дугорочнији професионални развој наставника уз помоћ и подршку ментора - супервизора и трајнији професио-

нални развој наставника, а то би била и подршка читавом колективу у јачању капацитета за квалитетније дигитално образовање. Истраживачки тим ће припремити методологију коју ће примењивати ментори - супервизори и за почетак радити са неколико наставника и тестирати методологију. Након пилотирања методологије, биће сумирани извешаји и припремљена завршна публикација, која ће моћи да се примењује у пракси образовних система све три земље.

Једна од фаза у реализацији пројекта, која је сада у току, је рад у фокус групама са заинтересованим менторима - будућим супервизорима, по припремљеној структури тема битних за реализацију пројекта. Прва фокус група реализована је на Филозофском факултету у Косовској Митровици, а водитељ је била проф. др Јасна Парлић Божовић, професорка на том факултету. Друга фокус група биће реализована у Београду, а водиће је психолог Силвија Радичић.

Ванредна ETUCE Конференција

Пише: Б. Вишнић

Почетком јула је одржана дводневна ванредна *online* ETUCE конференција, на којој су делегати расправљали о будућности образовног сектора у Европи. Истакнути су захтеви за социјалним променама образовног синдикалног сектора у контексту образовања о климатским променама, једнакости, инклузији, вештачкој интелигенцији и дигитализацији.

Главна дискусија се водила о стратегији, на који начин одговорити постојећим и будућим изазовима наставничке професије у контексту опоравка од COVID 19. Усвојени су значајни документи, који ETUCE и организацијама члановима дају солидну базу за имплементацију програма рада у текућем мандату.

Усвојене су резолуције и Акциони план, који треба да подрже рад наставника и другог наставног особља у Евро-

пи и инспиришу остале актере у образовању да искористе пандемију као могућност за даље проширивање синдикалних капацитета и да се снажније боре за права наставника. Образовни сектор има кључну улогу у планирању опоравка и усвојене стратегије подржавају те напоре.

На ETUCE 2021 Ванредној конференцији усвојене су резолуције и акциони планови:

- Резолуција "За опоравак предвођен образовањем";
- Резолуција "Вештачка интелигенција и образовни сектор";
- Резолуција "За одрживу будућност Европе: улога синдиката образовања у Европи у питањима образовања и заштите човекове околине за друштвене промене";

- Резолуција "Кампања за бољу будућности високог образовања и истраживања;
- ETUCE Акциони план за једнакост, разноврсност и инклузију, који је направљен да представи свеобухватну и одрживу стратегију за осигурање једнакости, инклузије и недискриминације у образовању и друштву, а базиран је на конкретним активностима које могу да примене све чланице ETUCE.
- ETUCE Акциони план о организовању и обнови: овај акциони план представља обухватну и одрживу стратегију да се осигура подршка свим ETUCE чланицама у њиховим напорима да се унутар сопствених структура баве питањима обнове и организовања.

Округли сто земаља Централне и Источне Европе

Пише: Б. Вишнић

Након ванредне Европске конференције синдиката образовања, одржан је, такође *online*, дводневни Округли сто земаља Централне и Источне Европе. Опоравак од COVID 19 био је у фокусу дискусија, као и изазови за запослене у образовању тим поводом.

Најпре је одржан састанак мреже синдиката из земаља Централне и Источне Европе, на којем је тежиште дискусије било на социјалном дијалогу, који је у застоју у многим земљама, синдикалним правима и питањима синдикалне солидарности, као и дискусија међу члановима. Закључено је да је неопходна размена еспертиза и искустава, као и јачање сарадње међу синдикатима. Након тога је одржан Округли сто, који се организује сваке две године у некој од земаља Централне и Источне Европе, но овај пут је одржан виртуелно, због пандемије.

Ове године је главна тема била "Синдикати образовања воде у одрживом опоравку од пандемије COVID 19: изазови и могућности у *post-COVID* времену". Учесници су током два дана расправљали о свим питањима са којима се суочавају наставници и наставно особље, као и њихови представници у тешким временима глобалне кризе. Важност размене информација и експертиза, као и значај солидарности истакао је и Лари Фланаган, председник ETUCE, на отварању скупа.

Било је припремљено више излагања спољних експерата, који су допринели значајно дискусији. Међу њима је била и Катарина Дуда из Конфедерације синдиката јавних служби из Пољске (OPZZ), која је представила резултате истраживања међу пољ-

ским наставницима о имицу синдиката образовања у *post - COVID 19* друштву, док је Сириа Таурели из Европске Фондације за обуку (ETF) је представила јавно финансирање у образовање и истакла да је издвајање средстава за образовање кључно, као и да социјални партнери и синдикати треба да наставе свој рад на тим питањима, као и да припреме предлоге. Међутим, ауторка се више бави стручним образовањем и његовим финансирањем, док је опште образовање ван њеног фокуса.

Веома је занимљиво било излагање Лане Јурко из Мреже центара за образовну политику. Она је представила резултате Евроазијског регионалног извештаја о глобалном образовању "Инклузија и образовање: Сви значи сви". Разноврност ученика је снага коју треба славити, а не проблем који треба да буде решен, истакла је ауторка. Представник Међународне организације рада за Централну и Источну Европу је инсистирао на значају социјалног дијалога у контексту пандемије

COVID-19. Ефикасан социјални дијалог је начин доласка до различитих одговора, а доприноси и бољим међусобним односима актера.

Многи представници организација чланица су припремили презентације о ситуацији у њиховим земљама у контексту промена у свету образовања. Пандемија је изазов за читаво друштво, а синдикати су у већини земаља били активно укључени у припрему и праћење мера, као и у подршку чланству. У већини земаља пандемија је искориштена као изговор за застој у социјалном дијалогу, док је у мањем броју земаља дошло до значајних позитивних помака у положају запослених. Део дискусија био је посвећен положају синдиката и све чешћим онемогућавањем његовог рада, као и имицу синдиката, који могу да наруше и лажне објаве на друштвеним медијима.

Округли сто је прилика и да се размене поруке солидарности и подршке међу синдикатима, што је веома развијено унутар ових синдиката. Такође, добар је део даљих планова повезан са потребом обнове синдиката, јер се због старосне структуре, односно одласка у пензију, смањује број чланова, а механизми привлачења младих у синдикат траже нове приступе. Учесће синдиката у дефинисању образовне политике и како обезбедити поштовање синдикалних ставова и јачање улоге синдиката у друштву су теме за наредни период.

Сузан Флокен, директорка ETUCE, истакла је да је у последње време повећан број молби за изражавање солидарности, као и тежина изазова са којима се суочавају синдикати образовања. Владе злоупотребљавају кризу за своје потребе. У том контексту, наглашава на крају овог скупа Флокен, деловање синдиката је значајније него икад, а реч солидарност има још већи значај.

Много изазова у приступу

Пише: Б.В.

Европски синдикат образовања се овом темом бави дуже време, сматрајући је једном од најважнијих за успешан рад наставника. У свом деловању заступа ставове да је расположивост и висок квалитет континуираног професионалног развоја наставника кључна за гарантовање висококвалитетног образовања. Међутим, у реалности се наставници суочавају са много изазова, када је реч о приступу континуираном професионалном развоју. У студији "Синдикати образовања за наставничку професију" из 2018. године саопштене су значајне фрустрације наставника у вези са приступом континуираном професионалном развоју (ЦПД). Према информацијама из синдиката, у већини случајева су тренинзи наставника лошег квалитета или не одговарају адекватно на професионалне потребе наставника.

Упркос чињеници да континуиран професионални развој остаје замршено питање које захтева даље истраживање на европском нивоу, нови извештај Еуридике "Наставници у Европи. Каријера, развој и просперитет" помаже да се објасни ситуација у односу на професионални континуиран развој наставника у основном образовању широм Европе. У извештају је обухваћено 38 европских земаља (ЕУ - 27 и 11 осталих земаља, међу којима и Србија), а комбинују се европски подаци о националној легислативи и подаци из међународних истраживања (OECD - TALIS) о наставничкој пракси и перцепцијама.

Према извештају, само осам образовних система у Европи сматрају континуирани професионални развој као право (Чешка, Хрватска, Италија, Литванија, Шведска, Исланд, Холандија и Белгија - ФР). Насупрот томе, око две трећине земаља регулише континуирани професионални развој или као професионалну дужност (12 националних образовних система: Белгија-НЛ-Де, Немачка, Естонија, Грчка, Шпанија, Француска, Пољска, Словачка, Велика Британија) или као обавезну активност (19 националних образовних система: Белгија-ФР, Бугарска, Кипар, Летонија, Луксембург, Мађарска, Малта, Аустрија, Португал, Румунија, Словенија, Финска, Шкотска, Албанија, Босна и Херцеговина, Швајцарска, Црна Гора, Север-

на Македонија и Србија). Поред тога, у неким земљама (Хрватска, Француска, Луксембург, Пољска, Словачка, Словенија, Шпанија, Бугарска, Кипар, Мађарска, Португал, Румунија, Црна Гора, Северна Македонија, Србија и Литванија) континуирани професионални развој је обавезан за напредовање у каријери или за повећање плате. У извештају се истиче да је континуирани професионални развој генерално организује послодавац на радном месту и у току радног времена. Ипак, већина европских земаља, такође, даје наставницима могућност да користе плаћено одсуство ради образовања. Тра-

јање студијског одсуства варира по земљама, од кратког периода за присуство радионицама, конференцијама, или полагање испита, до дужих периода за активности попут писања теза, или истраживачких пројеката, или чак укљученост у комплетне образовне програме, као што су мастер или докторске студије. Само неколико земаља не дозволјава наставницима плаћено одсуство ради образовања - Белгија, Бугарска, Данска, Мађарска и Велика Британија.

Европски синдикат образовања сматра да је овај извештај веома користан и да је потребно даље истраживање о континуираном професионалном развоју наставника у другим образовним секторима, као и о финансирању и осигурању квалитета континуираног професионалног развоја наставника, а и могућој скривеној дискриминацији наставника који раде непуно радно време или имају уговор на одређено време. То је посебно важно, јер је питање континуираног професионалног развоја наставника добило на значају у односу на иницијативу Европске комисије о индивидуалним рачунима за учење, као што је то објављено у новој Агенди вештина за 2020. Европски синдикати учествују у јавним консултацијама овим поводом и позивају све организације да буду активне у овој иницијативи која може да има значајан утицај на континуирани професионални развој наставника и плаћено одсуство.

Синдикално перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikats.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штамп: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikats.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штамп: СИГНЕТА - Београд

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001) - . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001 - (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно.
ISSN 1451-7574 = Синдикално перо
COBISS.SR-ID 120073740

Због дивљих и бајковитих шума, планинског ваздуха и сунца, на Тару су још крајем 19. века долазили оболели од плућних болести. Под своје окриље примали су их монаси манастира Рача, који су због болесних и сиромашних изградили и прве смештајне објекте на овој планини. Тако је 1905. у Вили “Здравље” боравио и лечио се и Милован Глишић.

Први манастирски станови направљени су 1928. две зграде од по 20 станова и благоваоница, а туристи су чекали у Кремнима и “ћиром” долазили на Тару. У годинама које су уследиле, тачније 1935. бео-

градски Централни хигијенски завод подигао је климатско здравствено опора-вилиште за децу са 16 вишекреветних соба. Сви ови објекти порушени су током Другог светског рата.

У манастиру Рача, половином прошлог века, боравио је чак шест година и патријарх Павле лечећи се од болести плућа.

Седамдесетих година официри тадашње ЈНА пронашли су у предратним катастрима да је земљиште на Калуђерским барама припадало војсци и та-

ко је почела прва већа градња на Тари.

Средином 1977. године завршен је Хотел “Оморика” планинска лепотица, велелепно здање са 350 лежајева, у мер-меру, стаклу и дрвету, спуштених планинских кровова, раскриљен и моћан као орао који се спрема да узлети. Тог 7. јула, када је свечано отворен, био је један од најлепших и најсавременијих хотела у Европи, са полуолимпијским базеном, централном климом и бројним садржајима и погодностима.

Данас у оквиру Војне установе “Тара”, послују хотели “Оморика” и “Бели бор”, а од 2010. и Хотел “Бреза”, најпосећенији туристички објекат у Врњачкој Бањи.

Хотели “Оморика” и “Бели бор” налазе се на Калуђерским барама, најлепшем делу планине Таре на надморској висини од 1.060 метара. Непосредно поред “Оморике” је Н.Р. “Јавор”, а стотинак метара ниже Н.К. “Јеремичак”

Лазар Л.